

ÎNCHEIERE

19 iunie 2024

mun. Chișinău

Curtea Supremă de Justiție

Completul de judecată, în componența:

Președinte, judecător

Judecători

Stela Procopciuc

Ion Malanciuc

Diana Stănilă

examinând conflictul negativ de competență ridicat de către completul de contencios administrativ al Curții de Apel Chișinău cu privire la judecarea cererii de apel înaintată de Nicolae Prozorovski împotriva hotărârii din 09 noiembrie 2023 a Judecătoriei Hîncești, sediul Central,

în cauza civilă, intentată la cererea de chemare în judecată depusă de Nicolae Prozorovski împotriva lui Dumitru Calmîș, lui Serghei Antonov, Galinei Antonov, ASP (reorganizată în IP Cadastrul Bunurilor Imobile), Primarului și Consiliului mun. Hîncești, intervenienți accesorii Iulia Calmîș, Stanislav Cornevschi, notarii Victor Bicec și Raisa Tudos, cu privire la declararea nulității contractelor de vânzare-cumpărare, obligarea de a radia înscrierea din Registrul bunurilor imobile și recunoașterea valabilității contractului,

constată:

La 03 ianuarie 2014, Nicolae Prozorovski a depus cerere de chemare în judecată concretizată ulterior împotriva lui Dumitru Calmîș, lui Serghei Antonov, Galinei Antonov, Primarului și Consiliului mun. Hîncești, IP „Agenția Servicii Publice” (în prezent succesor în drepturi IP „Cadastrul Bunurilor Imobile”), intervenienți accesorii Iulia Calmîș, Stanislav Cornevschi, notarii Victor Bicec și Raisa Tudos, solicitând declararea nulității contractului de vânzare-cumpărare nr. 415 din 12 februarie 2003, încheiat între Primarul mun. Hîncești și Serghei Antonov, autentificat de notarul Victor Bicec; obligarea Serviciului Cadastral Teritorial Hîncești să radieze din Registrul bunurilor imobile dreptul de proprietate al lui Serghei Antonov asupra imobilului nr. cadastral xxxxx, amplasat în or. Hîncești, str. xxxxx; declararea nulității contractului de vânzare-cumpărare nr. 963 din 6 martie 2007, încheiat între Serghei Antonov și Dumitru Calmîș, autentificat de notarul Raisa Tudos, ca act juridic subsecvent actului lovit de nulitate absolută; obligarea Serviciului Cadastral Teritorial Hîncești să radieze din Registrul bunurilor imobile dreptul de proprietate al lui Dumitru Calmîș asupra imobilului nr. cadastral xxxxx, amplasat în or. Hîncești, str. xxxxx; recunoașterea valabilității contractului de vânzare-cumpărare, încheiat între Primarul mun. Hîncești în calitate de vânzător și Nicolae Prozorovski în calitate de cumpărător a terenului din intravilanul mun. Hîncești, amplasat pe str. xxxxx, cu suprafața de 0,0024 ha, nr. cadastral xxxxx;

încasarea în mod solidar din contul pârâților în beneficiul reclamantului a cheltuielilor de asistență juridică.

Prin hotărârea Judecătorei Hîncești, sediul central din 09 noiembrie 2023 s-a respins ca neîntemeiată cererea de chemare în judecată depusă de Nicolae Prozorovschi, s-a încasat de la Nicolae Prozorovschi în beneficiul lui Dumitru Calmîș, cheltuielile de asistență juridică în sumă de 5 500 lei, în rest solicitările s-au respins ca neîntemeiate. (f.d.69,75-84, vol. II)

La 04 decembrie 2023, Nicolae Prozorovschi a declarat apel împotriva hotărârii instanței de fond, solicitând casarea hotărârii contestate și emiterea unei noi hotărâri privind admiterea integrală a acțiunii. (f.d. 72-74, vol.II)

Prin încheierea Curții de Apel Chișinău din 10 aprilie 2024 s-a declinat competența completului specializat în materie de drept comun al Curții de Apel Chișinău de la examinarea cauzei civile în ordine de apel, la cererea de chemare în judecată formulată de Nicolae Prozorovschi împotriva lui Dumitru Calmîș, lui Serghei Antonov, Galinei Antonov, ASP (reorganizată în IP „Cadastrul Bunurilor Imobile”), Primarului și Consiliului mun. Hîncești, intervenienți accesorii Iulia Calmîș, Stanislav Cornevschi, notarii Victor Bicec și Raisa Tudos, cu privire la declararea nulității contractelor de vânzare-cumpărare, obligarea de a radia înscrierea din Registrul bunurilor imobile și recunoașterea valabilității contractului, în favoarea judecătorilor completelor specializate în materie de contencios administrativ ale Curții de Apel Chișinău. (f.d.90-91, vol.II)

Completul de contencios administrativ al Curții de Apel Chișinău, prin încheierea din 15 mai 2024 a suspendat judecarea cauzei, în ordine de apel și a sesizat Curtea Supremă de Justiție pentru soluționarea conflictului de competență apărut între Completul specializat în materie de drept comun al Curții de Apel Chișinău și Completul specializat în materie de contencios administrativ al Curții de Apel Chișinău (f.d.96-99,vol.II).

Studiind materialele dosarului, completul de judecată al Curții Supreme de Justiție constată competența completului specializat în materie de drept comun al Curții de Apel Chișinău pentru a judeca prezenta cauză din următoarele considerente.

În conformitate cu art.32, alin. (1) din Codul de procedură civilă, nimeni nu poate fi lipsit, fără consimțământul său, de dreptul la judecarea cauzei sale de către o instanță sau de judecătorii în a căror competență cauza respectivă este dată prin lege, cu excepția cazurilor expres stabilite de prezentul cod.

În corespundere cu art. 44, alin. (3) și (9) din Codul de procedură civilă, conflictul de competență dintre două sau mai multe judecătorii care nu țin de aceeași curte de apel ori dintre o judecătorie și o curte de apel, ori între curțile de apel se judecă de Curtea Supremă de Justiție.

Instanța competentă să judece conflictul de competență soluționează, fără citarea participanților la proces, conflictul dintre instanțe printr-o încheiere, care nu se supune nici unei căi de atac.

În temeiul art. 200, alin. (3) și (4) din Codul administrativ, conflictul de competență dintre judecătorii din jurisdicția diferitor curți de apel, dintre o judecătorie și o curte de apel sau dintre două curți de apel se soluționează de către Curtea Supremă de Justiție. Conflictul de competență se soluționează fără citarea participanților la proces, printr-o încheiere nesusceptibilă de recurs.

Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție menționează că prevederile legale reținute, nu reglementează expres instituția conflictului de competență dintre două complete specializate ale aceleiași instanțe (la caz Curtea de Apel Chișinău), însă, aceste norme urmează a fi aplicate la caz prin analogie.

Materialele cauzei atestă că obiectul prezentului litigiu îl constituie declararea nulității contractului de vânzare-cumpărare nr. 415 din 12 februarie 2003, încheiat între Primarul mun. Hîncești și Serghei Antonov, declararea nulității contractului de vânzare-cumpărare nr. 963 din 6 martie 2007, încheiat între Serghei Antonov și Dumitru Calmîș, ca act juridic subsecvent actului lovit de nulitate absolută, obligarea Serviciului Cadastral Teritorial Hîncești să radieze din Registrul bunurilor imobile dreptul de proprietate al lui Serghei Antonov și a lui Dumitru Calmîș asupra imobilului cu nr. cadastral xxxxx, amplasat în or. Hîncești, str. xxxxx, recunoașterea valabilității contractului de vânzare-cumpărare, încheiat între Primarul mun. Hîncești în calitate de vânzător și Nicolae Prozorovski în calitate de cumpărător a terenului din intravilanul mun. Hîncești, amplasat pe str. xxxxx, cu suprafața de 0,0024 ha, cu nr. cadastral xxxxx și încasarea cheltuielilor de asistență juridică.

Conform art.189, alin. (1)-(2) din Codul administrativ, orice persoană care revendică încălcarea unui drept al său prin activitatea administrativă a unei autorități publice poate înainta o acțiune în contencios administrativ. O acțiune în contencios administrativ poate fi înaintată și atunci când autoritatea publică nu a soluționat în termen legal o cerere.

În sensul art. 206, alin. (1) lit. a)-e) din Codul administrativ, o acțiune în contencios administrativ poate fi depusă pentru: anularea în tot sau în parte a unui act administrativ individual (acțiune în contestare); obligarea autorității publice să emită un act administrativ individual (acțiune în obligare); impunerea la acțiune, la tolerare a acțiunii sau la inacțiune (acțiune în realizare); constatarea existenței sau inexistenței unui raport juridic ori nulității unui act administrativ individual sau a unui contract administrativ (acțiune în constatare); sau anularea în tot sau în parte a unui act administrativ normativ (acțiune de control normativ).

Curtea de Apel Chișinău, prin încheierea din 10 ianuarie 2024 a declinat competența completului specializat în materie civilă și de drept comun, de la examinarea prezentei cauze, în ordine de apel, menționând că prezenta pricină urmează a fi judecată de judecătorii completelor specializate în materia contenciosului administrativ, deoarece reclamantul a solicitat obligarea IP „Cadastrul Bunurilor Imobile” de a radia înscrierea din Registrul bunurilor imobile, adică a înaintat pretenții în obligare către o autoritate publică.

La rândul său Completul de contencios administrativ al Curții de Apel Chișinău, prin încheierea din 15 mai 2024 a menționat că cerința privind obligarea IP „Cadastrul Bunurilor Imobile” de a radia înscrierea din Registrul bunurilor imobile este una subsecventă celei de bază cu privire la declararea nulității contractelor de vânzare-cumpărare, care nu ține de activitatea administrativă și nu derivă din pretenții de contencios administrativ.

Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție la acest aspect reține art. 5 din Codul administrativ, potrivit căruia activitatea administrativă reprezintă totalitatea actelor administrative individuale și normative, a contractelor administrative, a actelor reale, precum și a operațiunilor administrative realizate de autoritățile publice

în regim de putere publică, prin care se organizează aplicarea legii și se aplică nemijlocit legea.

Conform art. 20 din Codul administrativ, dacă printr-o activitate administrativă se încalcă un drept legitim sau o libertate stabilită prin lege, acest drept poate fi revendicat printr-o acțiune în contencios administrativ, cu privire la care decid instanțele de judecată competente pentru examinarea procedurii de contencios administrativ, conform prezentului cod.

Așadar, reieșind din circumstanțele enunțate, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție relevă că obiectul prezentei acțiuni constituie declararea nulității contractelor de vânzare-cumpărare, obligarea de a radia înscrierea din Registrul bunurilor imobile, recunoașterea valabilității contractului și încasarea cheltuielilor de judecată, cerințe, care nu sunt pretenții în contencios administrativ și nu se încadrează în dispozițiile art.5-8, 20 din Codul administrativ, dar de drept privat.

În prezenta cauză, reclamantul până la adresarea în instanța de judecată cu prezenta cerere, nu a inițiat o procedură administrativă prealabilă în fața autorității publice pârâte, în vederea solicitării IP „Agenția Servicii Publice” de a radia înscrierea din Registrul bunurilor imobile și respectiv nu a înaintat o acțiune în obligare în sensul art. 206, alin. (1), lit. b) din Codul administrativ considerent din care judecarea prezentei acțiuni nu poate fi judecată în procedura contenciosului administrativ.

Totodată, completul de judecată al Curții Supreme de Justiție reține art. 2, alin. (3), lit. a) din Codul administrativ potrivit căruia prevederile prezentului cod nu se aplică raporturilor juridice de drept privat la care participă autoritățile publice.

Conform art. 3 din Codul administrativ, legislația administrativă are drept scop reglementarea procedurii de desfășurare a activității administrative și a controlului judecătoresc asupra acesteia, în vederea asigurării respectării drepturilor și a libertăților prevăzute de lege ale persoanelor fizice și juridice, ținându-se cont de interesul public și de regulile statului de drept.

Astfel, reclamantul unei acțiuni în contenciosul administrativ, în temeiul art. 204 al Codului administrativ, poate fi persoana care pretinde încălcarea unui drept legitim sau o libertate stabilită prin lege, vătămare sau încălcarea unui drept legitim sau o libertate stabilită prin lege, vătămare sau încălcare cauzată de o autoritate publică și care rezultă din activitatea administrativă a acestei autorități, iar pârât poate fi doar autoritatea care acționează în regim de putere respectivă.

Din conținutul cererii de chemare în judecată se atestă că deși pretențiile formulate de Nicolae Prozorovski sunt îndreptate și împotriva autorităților publice IP „Cadastrul Bunurilor Imobile”, Primarului și Consiliului mun. Hîncești, raporturile juridice din prezenta speță sunt de drept privat, or, reclamantul a solicitat anularea contractului de vânzare-cumpărare nr. 415 din 12 februarie 2003, încheiat între Primarul mun. Hîncești și Serghei Antonov, declararea nulității contractului de vânzare-cumpărare nr. 963 din 6 martie 2007, încheiat între Serghei Antonov și Dumitru Calmîș, ca act juridic subsecvent actului lovit de nulitate absolută, care sun pretenții de bază. Obligarea IP „Cadastrul Bunurilor Imobile” de a radia înscrierea din Registrul bunurilor imobile este una subsecventă celei de bază, care nu ține de activitatea administrativă și nu derivă din pretenții de contencios administrativ.

Așadar, față de obiectul și părțile prezentei acțiuni și de temeiurile de fapt și de drept invocate de către reclamant, competența jurisdicțională materială de examinare

a litigiului aparține completului în materie de drept comun și nu de contencios administrativ, motiv pentru care se va stabili competența examinării cererii de apel în procedură contencioasă generală în instanța de drept comun.

Din aceste motive, completul de judecată al Curții Supreme de Justiție, constată că examinarea prezentei cauze este de competența completului specializat în materie de drept comun al Curții de Apel Chișinău.

În conformitate cu art. 44, alin. (3), (9), art. 269-270 din Codul de procedură civilă, completul de judecată al Curții Supreme de Justiție

dispune:

Se constată competența completului specializat în materie de drept comun al Curții de Apel Chișinău, la judecarea cauzei civile, intentate la cererea de chemare în judecată depusă de Nicolae Prozorovschi împotriva lui Dumitru Calmîș, lui Serghei Antonov, Galinei Antonov, ASP (reorganizată în IP Cadastrul Bunurilor Imobile), Primarului și Consiliului mun. Hîncești, intervenienți accesorii Iulia Calmîș, Stanislav Cornevschi, notarii Victor Bicec și Raisa Tudos, cu privire la declararea nulității contractelor de vânzare-cumpărare, obligarea de a radia înscrierea din Registrul bunurilor imobile și recunoașterea valabilității contractului.

Cauza civilă, intentată la cererea de chemare în judecată depusă de Nicolae Prozorovschi împotriva lui Dumitru Calmîș, lui Serghei Antonov, Galinei Antonov, ASP (reorganizată în IP Cadastrul Bunurilor Imobile), Primarului și Consiliului mun. Hîncești, intervenienți accesorii Iulia Calmîș, Stanislav Cornevschi, notarii Victor Bicec și Raisa Tudos, cu privire la declararea nulității contractelor de vânzare-cumpărare, obligarea de a radia înscrierea din Registrul bunurilor imobile și recunoașterea valabilității contractului, se remite spre examinare Curții de Apel Chișinău, completului specializat în materie de drept comun.

Încheierea nu se supune niciunei căi de atac.

Președinte, judecător

Stela Procopciuc

Judecători

Ion Malanciuc

Diana Stănilă